

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Ne vis fiat ei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96158)

facis. et vt not. in l. s. C. de edi. diui. Adri. tol. r. in l. i. C. co. z. est gl. in d. l. s. Lucius. Secus in possessio recuperende odio spo- liantis. quo casu non obli. l. i. quis ad se fundum. C. ad leg. Jul. de vi. de quo etia per Dyn. in cap. qui ad agendum de reg. ur. in v. z. sequitur. Jmo. in d. s. Lucius adde. aut sit dare posses- sionem absq. petitorio. Bald. consilio. xvi. r. precedenti. qd. est Joan. de Ligna. v. libro.

1 Libellus incertus admittitur quando incertitudo causatur ex facto rei.

2 Libellus. peto rem. r. si non extat. peto estimationem. procedi quando in petitione potest interesse intervenire.

3 **§. Quia autem** Abincert. qd. incertitudo causatur ex facto rei. admittit libellus in- cert. h. d. Opp. de l. qd. in herede. s. eligere. s. de tributo. r. l. ibi solut pluribus modis. sed vt supra. est qd. hic incertitudo cau- satu a facto rei. ideo libellus incertus admittitur: s. alias qd. quis non est incertus facto rei. tunc debet eligere actionem cer- tam. l. cum filius. s. varijs. s. de leg. h. Daner. gulum tene me- ti ad libellos. qd. formantur tota die peto rem tam. r. si no. ex- tat peto estimationem intelligas hic eo casu. quo in petitione potest interesse venire. quia non semper potest venire. l. si seruus. s. fin. j. de verbo. obliga. r. acit etia ad hoc l. s. de actio. empt. vbi peto rem tradi. vbi interesse. nam incertum est. vtrum velit tradere rem. vel interesse r.

§. Quia autem

4 tam. l. cum filius. s. varijs. s. de leg. h. Daner. gulum tene me- ti ad libellos. qd. formantur tota die peto rem tam. r. si no. ex- tat peto estimationem intelligas hic eo casu. quo in petitione potest interesse venire. quia non semper potest venire. l. si seruus. s. fin. j. de verbo. obliga. r. acit etia ad hoc l. s. de actio. empt. vbi peto rem tradi. vbi interesse. nam incertum est. vtrum velit tradere rem. vel interesse r.

ADDITIONES.

1 Dom. C. Abincert. No. qd. dispositio huius legis non solu p- cedit quando sum incertus. que actio competit facto rei sed etia si esse incertus propter varia opt. docto. vni. vel gl. ita exte- dit istum ter. do. Tho. doct. Bene. in l. edita. in ij. genere cumu- latis. C. de eden. p. doct. r. Bar. in l. Gal. s. si eius. in l. sum- marij. de libe. r. posthu. Et ita retulit r. t. n. mit. Dec. in l. edita. C. de eden. me audite. Et an procedat libellus alternatiu. vide Alexan. cons. clxxxv. volum. se. secundo.

2 Alex. C. Incertus. Adde Bar. in l. edita. C. de eden. in materia cumulationis. addo etiam qd. si incertitudo esset. que non relena- ret. non cogitur actor exp. rimer. nec dicere actionem. ita dixit Bar. in l. Gallus. s. si eius. de libe. r. posthu. ad s. r. via ad ea que hic habentur per Bar. in l. vbi aut. s. illud. r. in l. stipulatioes de verb. obli. r. ibi Jmo. r. omnes do. in c. si. de libe. l. oblatio. r. non omittas vid. re. Bal. in l. i. in opp. C. de fur. r. Jmo. post Ang. in d. l. stipulationes non diuiduntur. Jmo. in c. constitu- tus. de restitutio. in integrum.

3 Hoc interdictionem habet locum in donatione causa mortis quando possessio non fuit tradita per de functum.

4 Falcidia refecat r. ipso iure.

5 Falcidia refecat. an sit debitum naturaliter.

6 **§. Si quis ex mortis** Hic duplex lite- ra quid habet. vtig cessabit. alij. habent vtig. necesse habebit. Quero vtr. p. do- natione ca. mortis habeat locum hoc interdictionem. Et distinguit. Jacob. de Tre. fatetur hoc esse verum. si per defunctum tradita no. fuit possessio. qd. p. defunctum tradita fuit. no. habere locum: qd. donatarius. vel legatarius no. occupauit. sed heres deberet vendicare ture falcidie parte contingentem. Jte nota r. hic in fine. qd. falcidia refecat ipso iure r. concordat l. in eum margaritaru. r. l. plantius. ad legem falcid. r. sic facit. an id qd. refeca- tur per falcidiam sit debitum naturaliter. quod dixi in l. si patronus. s. de dona. r. in l. i. in prin. ad legem falcidiam.

ADDITIONES.

1 Si quis ex mortis. An hoc interdictionem. quoru legatorum ha- beat locum qd. res legata ante mortem testatoris erat penes le- gatariu. adde Bar. in l. linea. ad falc. r. ibi Jpan. de cast. r. istum ter. p. no. alle. Bar. in l. si mortis. in prin. ad l. fal.

2 Interdictum quorum legatorum differt ab interdito quo- rum bonorum. quia illud p. re incorporali locum non habet. istud sic.

3 **§. Quod ait** Opp. r. videtur. qd. usufructuarius pos- sedit. l. naturaliter. s. de acquire. poss. Solo. fatetur contrarium. Sed certe illud verum in re in qua est usufructus. Utrum autem in usufructus possidetur. vel no. dixi in l. naturaliter. in prin. s. de ac. ut. pos. Item opp. s. rit. j. l. si. Solo. An hoc istud interdictionem differt ab illo. quia illud p. re incorporali locum non habet istud sic.

4 **§. Quæsitum** Ep. gl. s. edummi diui. l. communi di- uidendo. s. si duo. Sol. Jbi no. possi- det sed custodit. r. sic concordat cum ista Item op. de l. hec aut. s. h. s. ex quib. caus. in pos. ea. Sol. l. ibi lo. nuntur. quando fuit mis- sus in possessionem rei per hered. possess. ideo hered. satisfada- ti datur interdictionem vti possidetis. hic vero heres nunq. posse- dit. ideo de necessitate datur ei interdictionem. quorum legatorum.

1 **Quod ait petor.** Ep. s. l. j. C. de pa. l. i. f. nuntur. tollere iud. on- trarium non tamen recte soluit. Veritas est. qd. verba edicti p- toris requirant. qd. ad eum qui consentit. res pertineat. sed ad he- redem ante aditam hereditatem non pertinet. l. pretia rerum. ad l. fal. ergo r. C. Et aliter solue vt in gl. in l. j. C. r. pact. Et alit- ter solue ibi in iudicio. hic extra. Et aliter. vbi fuit renunciatio vera hic simplex patientia. vel consensus. qui non habet vim re- nunciationis in eo. ad quem res non pertinet. Item opp. de l. in di. m. de a. ma. plu. ar. Sol. ibi consentit eo tempore quo poterat co- sentire. hic no. Jte opp. de l. vaticate. s. de enic. Sol. illud idco qd. de euetione tenetur. Jte opponitur de l. si fundus. s. aliena. s. de pig. Sol. ibi consentiens bene poterat renunciare. hic sec. Jtem dicitur hic voluntas heredis. quero an relet. vtrum co- sentiat ante apprehensionem. an post. Dicit glo. hic in verb. de- bere. qd. non refert. l. p. tens. C. de pac. r. l. i. C. de edil. actio.

ADDITIONES.

1 Alex. C. Quod ait. Vide Bar. in l. j. C. de pac.

2 **§. Prodest autem** App. qd. actio personalis non le. natur fundum l. j. s. si heres. ad Treb. Resp. dicit gl. speciale est. qd. actio psona- lis si anseat contra singularem successorem. Dy. rep. bendit hac gl. r. bene. quia interdicta. licet sint personalia. tam. sunt in rem se. ipta vt l. j. s. pen. s. titul. ij. idem transiens contra quemlibet successorem. vnde rei peruentio obligatur. hoc probatur in l. emptor. r. l. post venditionem. de a. ma. plu. aren.

3 Renocari petens possessionem. quam aliquis sua authorita- te accepit ille potest petere sibi cons. mari.

4 **§. Satisfatum** Est ergo practica huius s. ista. qd. heres petit possessionem rei su- b late sibi restitui r. legatarius recipit qd. debet sibi p. r. mari. qd. sibi no. satisfat de legatario p. stando. qd. facit ad id qd. edicunt dice- re in l. creditor. C. de pi. qd. qd. el. i. i. i. petit renocari possessionem. qua alij suo autoritate apprehedit. ille possit petere sibi con- firmari. l. ij. s. missum. s. ad a. bo. r. l. j. C. de a. r. bo. edicto.

ADDITIONES.

1 Alex. C. Satisfatum. Vide quod dixi per istum ter. in l. ptoz. s. si qd. paratu. s. post. Bar. s. de ope. not. nun. Adde t. que etiam ibi posuit. quia h. o. r. Bald. in consilio ibi alleg. tenent contrarium eius. quod ibi Alexand. tenet.

LEX I.

1 **D**uer sum. hoc est notabile principiu. ideo tene ment. r. contra hoc opponi- tur qd. ipse debeat offerre. l. ij. versic. finantem. C. de iure emphy. r. de cotrab. r. committ. sup. l. magnam. Solu. ibi certa dies erat apposta ad alij. mid faciendu. que dies interpellat. p. homine hic vero nulla dies erat apposta. in qua heres debet satisfacere.

ADDITIONES.

1 Alex. C. Duer sum. Ad de ter. simile in l. si ab vno. vt lega. no. caue. r. adde glo. not. in l. stipulatio. s. i. s. de oper. no. nun. r. gl. que istum ter. allegat in c. cupientes. s. si vero. in verbo conte- plerint. que incipit. sed an teneatur. de electio. in v. j. cam alle- gat etiam Bald. in effectu in l. j. C. ne lice. ter. p. no. o.

2 Ne vis fiat et. qui in possessionem missus erit. Titulus iij.

LEX II.

1 Misso cuiuslibet in possessione. iudicis auctoritate vis fieri prohibetur.

2 Interdictum hoc nec est retinende. nec adpiscende. nec recu- prande possessionis.

3 **Et petor.** No. oia alia interdicta lo- quunt in p. r. psona. est eiu- interdictum. quasi redditum inter duas perso- nas. Illud vero videtur factu proprio motu pre- toris. non inter duos. Et dic. p. r. mo. d. i. aliter fuit redditu inter duos. licet petor sit generalis.

4 Interdictum. quasi redditum inter duas perso- nas. Illud vero videtur factu proprio motu pre- toris. non inter duos. Et dic. p. r. mo. d. i. aliter fuit redditu inter duos. licet petor sit generalis.

1 ter sit locutus. Hic dicitur. qd. titulus iste est generalis ad om- nia possessoria. quid hoc est dicere. R. h. Dy. hic titulus habet lo- cum in omni eo. qd. missus est i possessione iudicis auctoritate. Que- rit Dy. vtrum istud interdictionem sit adpiscende. vel recuper- de. vel retinende possessionis. Et videtur. qd. sit retinende qd. pro- hibet vim fieri possideti. Sed veritas est. qd. non est adpiscende a. e. recuperade. nec retinende possessionis. qd. hic titulus habet lo- cum in misso ex primo decreto. quia non admittitur. r. constat qd. missus ex primo decreto non possidet. l. iij. in fi. s. de ac. qui. pos.

ADDITIONES.

1 Alex. C. Quasi redditu. Principiu huius ter. faciat ad ti. si qd. ius di. no. obt. maxime in s. i. vide Bar. in l. j. s. i. de ope. no. no. Prima Bar. super fi. nouo. r. ij.

Statuto. q. quicunq. fecerit quominus possessiones alte- riu locentur. puniatur in certa pena.

Prohibens ne laboratores conducat. puniri debet. Hec actio. No. ter. ibi. nec ex. vide gl. in verb. Solo re. Done. statutum est in civitate. q. quicunq. fecerit quominus possessiones alterius locentur. puniatur in certa quantitate: probatur contra aliquem q. ipse. phibuit laboratoribus ne ipsi conducerent. an ex hoc est probata intentio accusatoris. Hic est casus q. sic. quia co ipso q. prohibuit. ne laboratores conducerent. videtur. factum quominus per eum locentur. Querit gl. positio. q. sit facta vis an habeat locum l. si quis i tantam. C. vi. Je. vi. Dicit gl. q. non quia l. si quis i tantam. habet locum in possidente deiecto hic vero non possidet ergo. re.

Si quis ideo. Opp. videtur. ille qui dicit ad se pertinere no sit legitimus. dicitur. nec possit missione in possessione impedire. nisi prius d suo dno doceat. la dno. s. si sup reb. s. de re iud. r. l. ij. C. d. edic. di ui. Adria. tol. Quid de. Sn. intelligit legem nostram si. cyt qd dicit suam putabat. ita q. possidebat. vel iuste credebat se possidere. Item qd sequitur. vel sibi obnoxia intelligit ita q. co. p. z. alia possessio erat penes eum. alias deberet permittere rem cum sua causa transire. l. j. C. de communi re. ali. Item quod sequitur. vel certe non esse debito. intelligatis. q. credebatur pertinere ad se prohibente ratione iuris. vel officij. quia erat tuto. r. vel curato. r. Decretum de mittendo in possessionem contra deficit ex defectu iuris. quod est ex parte petentis. tunc habet effectum. Admissio in possessionem facta pro indebito. quod solum non poterat repeti. non valet. Generalis potestas data a lege. vel ab homine. de soluendo. intelligitur de debito exigibili.

Hec verba. Sol. q. quando decretum de mittendo ris. qd est ex parte petentis. decretum no habet effectum. l. si quis est hic. r. in l. cum vero. s. subuentum. de fidei com. lib. dixi il. in ste. de acquiren. pos. Rationem assignat. Im. talem. si creditor mittitur in possessionem propter contumacia meam. r. ego eum illa posside vti prohibeo. non potest creditor. excipere contra me de contumacia mea. quia ego replicabo contra eum de dolo eius. quoniam ob falsum creditum ipse ingressus est possessionem. vt ipse notat. extra de dilatio. c. p. re. re. Querit gl. in verb. exceptione. vna notabilem. q. questio. ponamus. q. erat de bitum tale. q. solum non poterat repeti. glo. dicit. q. tunc valet missio. Allegat rationem. quia quod facit index. illud videtur facere pars. l. si ob causam. C. de evic sed pars ipsa soluendo vel dando pignus approbaret debitum. ergo re. Et de d. gl. que incipit. nisi forte re. qd tene menti. dicit. r. hoc videtur valde durum. r. absurdum. Item dicit. l. in d. l. si ob causam. C. de evic. Ego puto hoc verissimum. q. non sit veru qd hic gl. dicit. Nam istud qd dicit. q. solum non potest repeti. est verum in ipso principali soluente. secus si soluit alius. nisi habeat specia le mandatu ad hoc. quia generalis potestas data a lege. vel ab homine de soluendo intelligitur de debito quod exigi potest. il si i. cui. s. fina. j. de solu. tene menti.

ADDITIONES. And Barb. Querit glo. Not. gl. ampliantem illam regulam. debitum naturale solum non posse repeti. non solum si ipse soluit sed etiam si index. licet Bar. hic non teneat. r. vide Bal. in rub. C. de consi. pecu. vbi transit cum dicto Bar. hic. Alex. Quod dicit. Et sic habes. q. procurator non potest bonam fidem agnoscere. r. ita sequitur Bald. in rub. C. de consi. pecu. r. vide Bal. in l. si per ignorantiam. C. de condi. indeb. And Barb. Secus si iur. r. vide Bal. in l. si per ignorantia. C. de condi. indeb. Pupillus quando teneatur ex delicto. vel facto tutoris.

Hoc edicto. Opp. quod ex facto tutoris no teneatur pupillus. l. neque inter dicto. de regu. iur. r. j. titu. j. pe. Et soluit hic. r. ibi. Quantum ad propositum dico pupillum teneri. tamen liberatur cedendo actionem contra tuto. rem. l. vlti. s. de adm. tut. Qualiter ante pupillum teneatur ex facto tutoris. seu delicto tutoris glof. tangit plenius in l. neq. inter dicto. j. de regu. iur. r. l. si dolo. s. si quis omis. causa testamenti. r. ibi dixi. docto. ponunt in l. Polla. C. de his quib. vt indig.

ADDITIONES. And Barb. Glo. soluit. Et vide Bal. l. j. s. si procurator. s. si quis ius di. non obtem. vbi alleg. glo. sing. in l. si dolo. s. si quis omis. causa testamenti. Alex. Doct. ponunt. Bar. in l. j. s. si procurator. s. si quis ius dicer. non obtemp.

Sidomini. Ratio huius est. qz verba edicti. no di- ca n. si qz prohibuerit. sed dicunt li- quis dolo malo fecerit. quo minus veniret in possessione. r. dolo malo ne ventam. pot fieri siue prohibeat. me. huc faciat per aliu quo minus veniat. r. sic verba tenent respectu prohibentem: sed illud tantum. si sit dolo malo. ne quis in possessionem veniat. Interdictum hoc ex parte conuenti potest esse penale.

Hanc actionem. Dicitur hic. q. istud inter dictum est penale. r. dicitur hoc videtur id qd no. l. in inter dictis. s. de interdic. vbi ponitur regula. q. nullum interdictum redditur penale. Respo. nullum interdictum redditur penale respectu petentis. Ita loquitur illa regula. sed ex parte eius qui conuenitur. pot. si istud interdictum esse penale. Quid enim si conueniatur extranea. vel alius pro eo quod ad eum non peruenit. L. ete illo respectu dicitur penale l. si quis dolo. de re iudi. ita intelligit glof. r. r.

LEX II. Hoc ergo verba quanti ea res erit. referuntur ad personam domini. r. sunt in rem. vt hic. r. l. pen. s. si quis cautio.

Quis missus. Querit q. an hoc quod dicitur in quolibet iudice. videtur tenere. q. habet locum in iudice ordinario. in delegato secus nisi sit delegatus a Papa. vel a Principe. Contra hanc gl. habes aliam in l. a dno. Pio. in prin. s. de re iudi. dic vt ibi.

ADDITIONES. Alex. Si quis missus. Hac l. e. Bar. in l. vt vim. s. de iusti. r. iur. r. in l. j. s. si quis ius di. non obtem. r. facit pro decessore quam ponit Bar. in l. sed r. si possessoris. s. de iure iur. And Barb. Videtur tenere. Tu vide Ang. in l. qui restitue re. s. de rei ven. vbi alle. Im. in c. olim. de pini. q. etiam legati principis non pot. Et vide eundem in l. iuste. s. de acqui. pos. vbi l. mitat vno casu. Et vide eundem in l. j. s. si quis ius di. non obtem. Et not. hanc gl. q. dominus meus in l. iuste. non allegauit. Et de Hoder. in d. l. iuste. r. istam glof. allegauit. tene eam menti. De hoc habetur in l. si quis missus. s. da. fe. r. l. si finita. s. elegater. r. gallud q. r. r. s. seq. c. et.

De tabulis exhibendis. Titu. v. Materiam huius tituli tractabo. j. eo. l. f.

LEX I. Differentia inter interdictum de tabul. exhib. r. edictum. quemadmodum testamenta aperiantur. Interdictum de tabul. exhib. habet locum in testamento nuncupatio. r. an cesset. quando quis dolo facit ab initio quo minus res ad aliquem perueniret. r. Dicitio penes. in casu largius accipitur.

Retor ait. Dicitur hic. aut pte dolo malo facti esset. vt dicitur in edicto. r. edictum. quemadmodum testamenta aperiantur. Dicit gl. dic vt not. in l. j. in fi. s. ad ex. bi. C. cod. l. j. p. glof. dic vt ibi. Secundo quero. r. vtrum p. testamento nuncupatio locum habeat istud edictum. Dicit gl. q. non directu. qz. tex. dicit. tabulas. r. sic loq. de testamento in scriptis. sed habebit locu vtile. arg. C. de bo. pos. secu dum tab. l. j. de edic. diui. Adria. tol. l. vlt. l. ij. r. reprehendunt hanc glo. r. dicunt. q. imo directum habeat ius di. qz. hic loquitur in libello. r. quacumq. alia scriptura ad testamentum pertinentes ergo merito ad testamentum nuncupatum directum pertinet. r. hoc placet. Dicitur hic. dolo fecisti quominus possideres. que ro quid si ab initio fecisti dolo. quominus ad te perueniret. Dicit gl. cessare interdictum. vt s. de his que infrau. cre. l. qui aute. in prin. In contrarium facit. sed. r. l. lege. s. perinde. s. de petiti. here. Glof. non soluit. r. dicit sic. Aut quis est mihi obligatus ex contractu. vel quasi. ex quo tenetur acquirere. r. tunc habent locum omnes leges que dicunt. q. ille qui no apprehendit. tene tur tanquam possessor. Aut non est obligatus ad hoc est contra etu. vel quasi. r. habent locum leges. que dicunt eum no condem nari. Ultimo no. r. q. dicitio penes. ponitur bic largius quam in l. penes. j. de verborum signi. vt glo. dicit.

ADDITIONES. And Barba. Alij reprehendunt. Et pro hac opi. substantan da. vide id quod dicit Bar. in l. j. s. ex illa. ad questio. an lex r. o neta de falsis habeat locum. in testamento nuncupatio. vt ibi in glo. j. ad leg. Cor. de fals.

Dictio